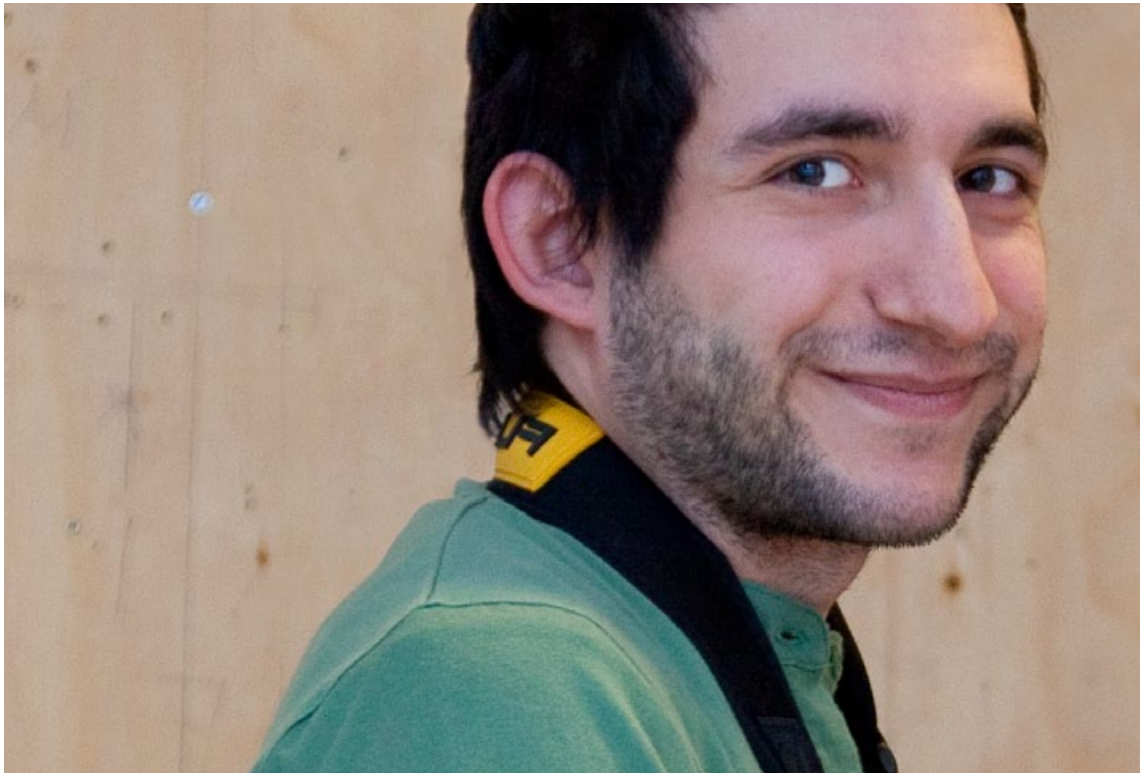

Tiivistelmä Ruotsin lukiokoulusta

Kaikilla nuorilla, jotka ovat suorittaneet peruskoulun Ruotsissa, on oikeus kolmivuotiseen lukiokoulutukseen. Lukiokoulutus antaa hyvän perustan työelämään, jatko-opinnoille, henkilökohtaiselle kehitykselle ja aktiiviselle osallistumiselle yhteiskunnalliseen toimintaan.

18 kansallista ohjelmaa

Heinäkuun 1. päivänä 2011 voimaan astunut koululaki rinnastaa lukiotason vapaa-koulut ja kunnalliset lukiokoulut.

Lukiokoulussa on 18 kansallista ohjelmaa, 12 ammattiohjelmaa ja kuusi korkeakouluun valmistavaa ohjelmaa. Kaikki lukiokoulun ohjelmat ovat kolmivuotisia.

Ammattiohjelman tarkoituksena on antaa oppilaille hyvä valmius työelämään, ja sillä annettavan koulutuksen tulee olla korkealaatuista ja johtaa hyvään ammattitaitoon. Oppilailla pitää olla mahdollisuus siirtyä suoraan työuralle koulutuksen jälkeen. Kaikilla ammattiohjelman osallistuvilla on myös mahdollisuus saavuttaa peruskelpoisuus korkeakouluopintoihin. Tämän saavuttamiseksi vaatimuksena on, että oppilas valitsee kurseja jotka antavat peruskelpoisuuden korkeakouluopintoihin.

Korkeakouluun valmistavan ohjelman on määrä antaa oppilaille valmius korkeakouluopintoihin.

Tämän lisäksi on tarjolla viisi tutustuttamisohjelmaa oppilaille, joilla ei ole kelpoisuutta kansalliseen ohjelmaan. Tutustuttamisohjelmien tarkoituksena on ohjata oppilaat johonkin 18 kansallisesta ohjelmasta tai työelämään.

Joissakin kouluissa on kansallisista ohjelmista poikkeavia koulutuksia: paikalliset erityisversiot, valtakunnallisessa haussa olevat koulutukset ja kansallisesti hyväksytyt urheilukoulutukset (NIU).

Lukiokoulun kelpoisuusvaatimukset

Kelpoisuusvaatimukset lukiokoulutukseen pääsemiseksi vaihtelevat ammattiohjelmien ja korkeakouluun valmistavien ohjelmien välillä.

Jotta oppilas pääsisi kansalliseen ohjelmaan – riippumatta siitä, onko se ammattiohjelma vai korkeakouluun valmistava ohjelma – hänellä pitää olla hyväksytty arvosana aineissa ruotsi tai ruotsi vieraana kielenä, englanti ja matematiikka.

Ammattiohjelmiin pääsemiseksi vaaditaan lisäksi hyväksytty arvosana viidessä muussa aineessa, eli yhteensä kahdeksassa aineessa.

Korkeakouluun valmistavaan ohjelmaan pääsemiseksi vaaditaan lisäksi hyväksytty arvosana yhdeksässä muussa aineessa, eli yhteensä 12 aineessa.

Talous- ja yhteiskuntatieteelliseen ohjelmaan sekä humanistiseen ohjelmaan pääsemiseksi näihin yhdeksään muuhun hyväksyttyyn aineeseen tulee sisältyä seuraavat neljä ainetta: maantiede, historia, yhteiskuntaoppi ja uskonto. Luonnontieteiden ja tekniikan ohjelmaan pääsemiseksi näihin yhdeksään muuhun hyväksyttyyn aineeseen tulee sisältyä seuraavat kolme ainetta: biologia, fysiikka ja kemia. Taidealan ohjelmassa nämä yhdeksän muuta ainetta ovat vapaavalintaisia.

Tiettyihin taidealan koulutuksiin, huippukoulutuksiin ja urheiluohjelmiin voi olla erityisiä pääsyvaatimuksia ja joskus myös pääsykokeita.

Kurssit ja ainesuunnitelmat

Ruotsin lukiokoulu on kurssimuotoinen. Tämä merkitsee, että oppilaat lukevat yhden tai useamman kurssin ohjelmaan kuuluvista eri aineista. Useimmat kurssit ovat 100 pisteen kurseja, mikä vastaa noin neljän viikon kokopäiväopintoja. Lukiokoulun aineet ja eri kurssien sisältö ja niiden tietovaatimukset kuvataan opetusta ohjaavissa ainesuunnitelmissa.

Arvosana-asteikko

Arvosana-asteikko koostuu kirjainmerkeistä A–F, joista A on paras arvosana ja E huonoin hyväksytty arvosana. F merkitsee ei-hyväksyttyä. Oppilas saa arvosanan jokaisesta käymästään kurssista. Kansalliset tietovaatimukset on asetettu arvosanatoimille E, C ja A.

Ohjelmien rakenne

Yhteiset lukioaineet ovat kaikkien lukion oppilaiden lukemia aineita. Näitä ovat englanti, historia, urheilu ja terveys, matematiikka, luonnontiede, uskontotiede, yhteiskuntaoppi ja ruotsi tai ruotsi toisena kielenä. Oppilaat opiskelevat yhteisiä lukioaineita vaihtelevassa määrin eri ohjelmissa.

Yhteisten lukioaineiden lisäksi kussakin ohjelmassa on joitakin **ohjelman yhteisiä aineita**, jotka kunkin ohjelman oppilaat lukevat. Ne antavat ohjelmalle sen erityisluonteen.

Kaikilla ohjelmilla, hoito- ja hoiva-alan ohjelmaa lukuun ottamatta, on eri **suuntautumisvaihtoehtoja**, joista oppilaat voivat valita omansa. Tämän lisäksi jokaisessa ohjelmassa on eri kursseja ohjelman syventävinä opintoina. Koulutukseen sisältyy myös yksi yksilöllinen valinta.

Ammattiohjelmien **yksilöllisessä valinnassa** koulun tulee tarjota kursseja, joita vaaditaan peruskelpoisuuden korkeakouluopintoihin saamiseksi. Oppilailla tulee kaikissa ohjelmissa olla mahdollisuus lukea yksi taidealan kurssi ja vähintään yksi urheilun ja terveyden alan kurssi yksilöllisen valinnan puitteissa.

Kaikkien ohjelmien koulutukseen sisältyy myös **lukion erityistyö**, jolla oppilaan tulee osoittaa koulutuksesta saamansa tiedot ja taidot. Lukion erityistyön pitää olla hyväksytty, jotta oppilas saisi tutkinnon hyväksytyksi.

Oppisopimuskoulutus

Ammattiohjelmissa on mahdollista valita lukiollinen oppisopimuskoulutus. Oppisopimuskoulutuksen valitseva oppilas suorittaa suuren osan koulutuksestaan yhdellä tai useammalla työpaikalla. Oppisopimuskoulutuksella on samat tavoitteet ja tietovaatimukset kuin kouluissa suoritettulla koulutuksella.

Lukiokoulun ammattiohjelmien ja työelämän välisen yhteistyön vahvistamiseksi on perustettu sekä kansallisia että paikallisia ohjelmaneuvostoja.

Kahdentyypisiä tutkintoja

Lukio-ohjelman loppuun suorittanut oppilas saa todistuksen lukiotutkinnosta.

Ammattitutkinnon suorittamiseksi oppilaan tulee olla suorittanut kurseja 2 500 pisteen edestä, joista 2 250 tulee olla hyväksyttyinä. Oppilaalla tulee olla hyväksytty arvosana ruotsi 1:stä tai ruotsi toisena kielenä 1:stä, englanti 5:stä ja matematiikka 1:stä. Vaatimuksena on myös, että oppilas on saanut 400 pistettä ohjelman yhteisistä aineista ja että hänellä on hyväksytty lukion erityistyö. Oppilas voi suorittaa ammatitutkinnon sekä oppisopimuskoulutuksella että koulussa suoritettavalla ammattikoulutuksella.

Korkeakouluun valmistavan tutkinnon suorittamiseksi oppilaan tulee olla suorittanut kurseja 2 500 pisteen edestä, joista 2 250 tulee olla hyväksyttyjä. Oppilaalla tulee olla hyväksytty arvosana ruotsi 1:stä, 2:sta ja 3:sta tai ruotsi toisena kielenä 1:stä, 2:sta tai 3:sta, englanti 5:stä ja 6:sta sekä matematiikka 1:stä. Myös oppilaan lukion erityistyö pitää olla hyväksytty.

Korkeakouluun valmistava tutkinto antaa peruskelpoisuuden korkeakouluopintoihin.

Lisätietoja peruskelpoisuudesta korkeakouluopintoihin on verkkosivun www.skolverket.se kohdassa Förskola & skola (Esikoulu & koulu) ja sen alakohdassa Gymnasieutbildning (Lukiokoulutus).

Ammattitutkinto sekä hyväksytyt arvosanat ruotsi 2:sta ja 3:sta tai ruotsi toisena kielenä 2:sta ja 3:sta sekä englanti 6:sta antavat myös peruskelpoisuuden korkeakouluopintoihin.

Kaikilla ammattiohjelman oppilailla on oikeus suorittaa peruskelpoisuuden korkeakouluopintoihin antavat kurssit.

Peruskelpoisuuden lisäksi vaaditaan usein hyväksytyt arvosanat kurseista, joilla on erityistä merkitystä haetulle koulutukselle, eli ns. erityiskelpoisuus.

Oppilas, joka ei ole täyttänyt lukiotutkinnon vaatimuksia, saa tutkintotodistuksen sijaan opintotodistuksen.

Yrittäjyys

Yrittäjyyden tulee leimata koko lukiokoulua. Oppilailla on kaikissa ohjelmissa mahdollisuuksia perehtyä syventävästi yrittäjyysasioihin.

Osa Eurooppaa

Ruotsin lukiokoululla on yhtymäkohtansa eurooppalaiseen tutkintojärjestelmään. Tarkoituksena on edistää kansalaisten liikkuvuutta maiden välillä ja helpottaa koko elämän kestävästä oppimisprosessista.

Aikuiskoulutus

Aikuiskoulutuksen tulee käyttää lukiokoulun ainesuunnitelmia ja tietovaatimuksia. Samalla aikuiskoulutuksen tulee olla joustavaa ja sopeutettua aikuisen oppilaan tarpeisiin.

18 ohjelmaa

Ammattiohjelmat

- Lastenhoidon ja vapaa-ajan toiminnan ohjelma (Barn- och fritidsprogrammet)
- Rakennus- ja laitosalan ohjelma (Bygg- och anläggningsprogrammet)
- Sähkötekniikan ja energia-alan ohjelma (El- och energiprogrammet)
- Ajoneuvotekniikan ja kuljetusalan ohjelma (Fordons- och transportprogrammet)
- Kauppa- ja hallinto-ohjelma (Handels- och administrationsprogrammet)
- Käsityöohjelma (Hantverksprogrammet)
- Hotelli- ja matkailualan ohjelma (Hotell- och turismprogrammet)
- Teollisuustekniikan ohjelma (Industri tekniska programmet)
- Luonnonvaraohjelma (Naturbruksprogrammet)
- Ravintola- ja elintarvikealan ohjelma (Restaurang- och livsmedelsprogrammet)
- LVI- ja kiinteistöalan ohjelma (VVS- och fastighetsprogrammet)
- Hoito- ja hoiva-alan ohjelma (Vård- och omsorgsprogrammet)

Korkeakouluun valmistavat ohjelmat

- Liiketaloudellinen ohjelma (Ekonomiprogrammet)
- Taidealan ohjelma (Estetiska programmet)
- Humanistinen ohjelma (Humanistiska programmet)
- Luonnontieteiden ohjelma (Naturvetenskapsprogrammet)
- Yhteiskuntatieteiden ohjelma (Samhällsvetenskapsprogrammet)
- Tekniikan ohjelma (Teknikprogrammet)

Tutustuttamisohjelmat

Viiden eri tutustuttamisohjelman tarkoituksena on antaa vielä koulutusta vailla oleville oppilaille uusia mahdollisuuksia. Ohjelmien avulla oppilas voi saada kelpoisuuden johonkin kansalliseen ohjelmaan, valmiuden työelämään tai mahdollisuuden jatkaa jossakin toisessa koulutusohjelmassa.

Nämä viisi tutustuttamisohjelmaa ovat:

- Valmentava koulutus (Preparandutbildning)
- Ohjelmaan suuntautuva yksilöllinen valinta (Programinriktat individuellt val)
- Ammattiin tutustuttaminen (Yrkesintroduktion)
- Yksilöllinen vaihtoehto (Individuellt alternativ)
- Kieleen perehdyttäminen (Språkintrouktion)

ISBN: 978-91-86529-72-7
Graafinen muotoilu: AB Typoform
Valokuvat: Michael McLain

Skolverket